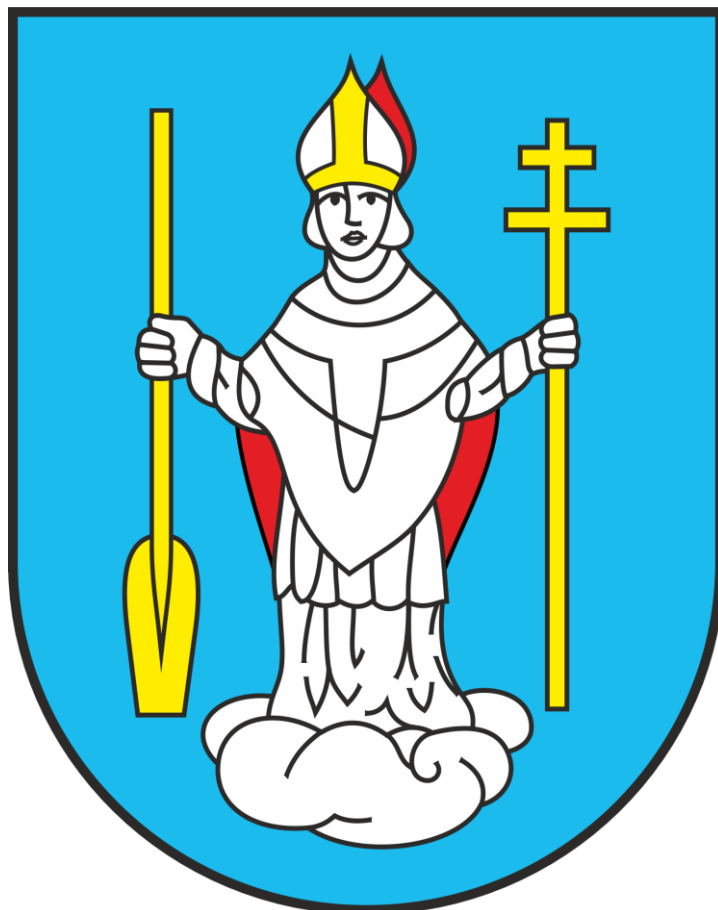

Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi w Gminie Radzionków za rok 2021

Radzionków, kwiecień 2022 r.

Spis treści

Spis treści.....	2
Cel przygotowania Analizy.....	3
Model systemu gospodarowania odpadami w Gminie Radzionków	3
Możliwości przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych.....	5
Potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi	6
Koszty poniesione w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych w podziale na wpływy, wydatki i nadwyżki z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi	7
Liczba mieszkańców Gminy Radzionków.....	9
Liczba właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1, w imieniu których gmina powinna podjąć działania, o których mowa w art. 6 ust. 6-12 w zakresie obioru odpadów komunalnych	10
Ilości odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy	10
Ilości niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i bioodpadów stanowiących odpady komunalne, odbieranych z terenu gminy oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych.....	12
Uzyskane poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych.....	12
Masa odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy przekazanych do termicznego przekształcania oraz stosunek masy odpadów komunalnych przekazanych do termicznego przekształcania do masy odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy	14
Podsumowanie	14

Cel przygotowania Analizy

Celem opracowania Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Radzionków za rok 2021 jest weryfikacja możliwości technicznych i organizacyjnych w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 10 w zw. z art. 9tb ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Analiza opracowana jest zgodnie z ww. przepisami na podstawie sprawozdań złożonych przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, podmiot prowadzący punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych, podmioty zbierające odpady komunalny, a także na podstawie rocznego gminnego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi oraz innych dostępnych danych wpływających na koszty systemu gospodarowania odpadami komunalnymi i obejmuje w szczególności:

- możliwości przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych;
- potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi;
- koszty poniesione w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych w podziale na wpływy, wydatki i nadwyżki z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi;
- liczbę mieszkańców;
- liczbę właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1, w imieniu których gmina powinna podjąć działania, o których mowa w art. 6 ust. 6-12;
- ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy;
- ilość niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i bioodpadów stanowiących odpady komunalne, odbieranych z terenu gminy oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych;
- uzyskane poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych;
- masa odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy przekazanych do termicznego przekształcania oraz stosunek masy odpadów komunalnych przekazanych do termicznego przekształcania do masy odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy.

Model systemu gospodarowania odpadami w Gminie Radzionków

Począwszy od 2013 roku Gmina Radzionków zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach objęła systemem gospodarowania odpadami komunalnymi zarówno właścicieli nieruchomości zamieszkałych jak i niezamieszkałych (tj. przedsiębiorców, budynki użyteczności publicznej itp.). Jednak od 2021 r. wyłączono z systemu nieruchomości niezamieszkałe i obecnie gminny system gospodarowania odpadami komunalnymi obejmuje tylko nieruchomości zamieszkałe.

Z końcem roku 2020 zakończone zostały 3 letnie umowy jakie Gmina podpisała z Wykonawcami w zakresie odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych oraz obsługi GPSZOK. W wyniku nowego postępowania przetargowego wyłoniono następujących Wykonawców na lata 2021-2022:

- REMONDIS Sp. z o.o. Tarnowskie Góry – odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych;
- Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. ul. Jana Kużaja w Radzionkowie – obsługa GPSZOK i zagospodarowanie odpadów pochodzących z Punktu.

W 2021 r. na terenie Gminy Radzionków obowiązywała opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy w wysokości 25,00 zł miesięcznie za osobę. Natomiast w przypadku, gdy właściciel nieruchomości nie wypełniał obowiązku selektywnej zbiórki 50,00 zł miesięcznie za osobę. Ponadto przyjęto dwie ulgi:

- w przypadku zamieszkiwania na nieruchomości rodziny wielodzietnej obowiązywała ulga w wysokości 5 zł miesięcznie za osobę;
- w przypadku posiadania kompostownika i kompostowania w nim wytworzonych bioodpadów mieszkańcy zabudowy wielorodzinnej mogli skorzystać z ulgi w wysokości 0,50 zł/osobę.

W związku z rosnącymi kosztami systemu gospodarowania odpadami komunalnymi zmianie uległa opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi z dniem 1 września 2021 r. do kwoty 33,50 zł miesięcznie za osobę przy zbieraniu selektywnym odpadów przez mieszkańców, a wyższa stawka opłaty wzrosła do 67,00 zł za osobę.

Selektywna zbiórka odpadów komunalnych w Gminie była prowadzona z podziałem na następujące frakcje: papier, szkło, metale i tworzywa sztuczne w tym opakowania wielomateriałowe oraz bioodpady w:

- systemie workowym dla zabudowy jednorodzinnej,
- systemie pojemnikowym dla zabudowy wielorodzinnej.

Częstotliwość odbioru odpadów komunalnych kształtowała się następująco:

- 1) odpady zmieszane (niesegregowane) z nieruchomości zamieszkałych co najmniej 1 raz na 2 tygodnie, a z pozostałych nieruchomości również co najmniej 1 raz na 2 tygodnie lub 1 raz na miesiąc;
- 2) odpady z papieru i tektury, szkła, tworzyw sztucznych, metali oraz opakowania wielomateriałowe z nieruchomości zamieszkałych 1 raz na miesiąc (domki jednorodzinne) lub 1 raz w tygodniu (budynki wielolokalowe), a z pozostałych nieruchomości co najmniej 1 raz na miesiąc;
- 3) bioodpady raz na 2 tygodnie (domki jednorodzinne) lub 1 na tydzień (budynki wielolokalowe) z nieruchomości zamieszkałych, a z pozostałych co najmniej 1 raz na miesiąc.

Odpady wielkogabarytowe oraz wielkogabarytowy zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny były odbierane 3 razy w roku bezpośrednio sprzed posesji dla nieruchomości z zabudową jednorodziną i z budynków wielolokalowych do 7 lokali. Natomiast dla pozostałych nieruchomości odpady te były gromadzone przy gniazdach z pojemnikami, a następnie odbierane zgodnie z harmonogramem.

W ramach usług dodatkowych Gmina oferowała kontenery o różnej pojemności na odpady poremontowe, ziemię oraz odpady wielkogabarytowe i zielone.

W Gminie funkcjonuje od początku systemu Gminny Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (GPSZOK) przy ul. Szybowej, który świadczy usługi od wtorku do soboty w godzinach 10:00 do 18:00. W 2021 r. w GPSZOKu przyjmowane były następujące odpady zebrane u źródła: papier, szkło, tworzywa sztuczne, metale, opakowania wielomateriałowe i pozostałe frakcje odpadów zebranych

selektywnie. Natomiast dla 3 rodzajów odpadów wprowadzone zostały ograniczenia ilości przyjmowanych przez Punkt:

- zużyte opony w ilości do 8 sztuk łącznie w skali roku kalendarzowego z 1 nieruchomości, na której zamieszkują mieszkańcy, przy czym w przypadku nieruchomości zabudowanej budynkiem wielolokalowym z 1 lokalu,
- odpady wielkogabarytowe w ilości do 2 m³ łącznie w miesiącu kalendarzowym z 1 nieruchomości, na której zamieszkują mieszkańcy, przy czym w przypadku nieruchomości zabudowanej budynkiem wielolokalowym z 1 lokalu,
- odpady budowlane i rozbiórkowe w ilości do 300 kg w miesiącu kalendarzowym z 1 nieruchomości, na której zamieszkują mieszkańcy, przy czym w przypadku nieruchomości zabudowanej budynkiem wielolokalowym z 1 lokalu.

Ponadto również od początku systemu do dyspozycji mieszkańców udostępnione są pojemniki na przeterminowane leki w wyznaczonych aptekach na terenie Gminy. Natomiast w obiektach użyteczności publicznej dostępne są pojemniki na zużyte baterie.

Możliwości przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych

Na terenie Gminy Radzionków nie ma możliwości przetwarzania odpadów komunalnych. Wobec tego Gmina na podstawie umowy podpisanej z firmą REMONDIS Tarnowskie Góry Sp. z o.o. zobowiązała przedsiębiorcę do zagospodarowania odebranych odpadów zgodnie z hierarchią wymaganą przepisami ustawy.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 888 ze zm.), podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości jest obowiązany do przekazywania odebranych od właścicieli nieruchomości niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych do instalacji komunalnych. W 2021 roku były to następujące instalacje:

Nazwa i adres podmiotu zarządzającego	Adres instalacji
Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	
ALBA Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. ul. Starocmentarna 2, 41-300 Dąbrowa Górnicza	ul. Główna 144A 42-530 Dąbrowa Górnicza
Śląskie Centrum Recyklingu Sp. z o.o., ul. Kaszubska 2 44-100 Gliwice	ul. Rybnicka 199G 44-100 Gliwice
Bioodpady stanowiące odpady komunalne	

REMONDIS Tarnowskie Góry Sp. z o.o. ul. Nakielska 1-3; 42-600 Tarnowskie Góry	ul. Laryszowska w Tarnowskich Górach
Przeznaczone do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych	
<i>Nazwa instalacji, w której zostały wytworzone odpady, powstałe z odebranych przez podmiot odpadów komunalnych, przekazano do składowania</i>	
ALBA Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. ul. Starocmentarna 2, 41-300 Dąbrowa Górnicza	ul. Główna 144A 42-530 Dąbrowa Górnicza
Śląskie Centrum Recyklingu Sp. z o.o., ul. Kaszubska 2 44-100 Gliwice,	ul. Rybnicka 199G 44-122 Gliwice
<i>Nazwa składowiska, na które przekazano odpady do składowania</i>	
Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o., ul. Zwycięstwa 36, 44-100 Gliwice	ul. Rybnicka 44-100 Gliwice
„I.T.O.Ś” Sp. z o.o., ul. Wilcza 33, 00-544 Warszawa	ul. Cegielniana 22 42-700 Lipie Śląskie
Cofinco Poland Sp. z o.o., Ul. Graniczna 29, 40-017 Katowice	ul. Dębina 36 44-335 Jastrzębie Zdrój

Potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi

W związku z tym, że Gmina Radzionków jest niewielką gminą nie ma możliwości ekonomicznych samodzielnie podejmować się budowy, utrzymania i eksploatacji własnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych. Budowa takiej instalacji samodzielnie jest nieuzasadniona nawet w przypadku wskazania odpowiedniej lokalizacji dla takiego przedsięwzięcia. Jedynym możliwym rozwiązaniem byłoby podpisanie porozumienia oraz realizacja takiego zadania wspólnie z innymi gminami.

Ilość odbieranych odpadów wzrasta każdego roku, a tym samym wzrastają również koszty zagospodarowania odpadów. Duży wpływ na ten stan miał m.in. zakaz importu odpadów wprowadzony przez Chiny, które wcześniej były największym światowym odbiorcą odpadów z papieru i plastiku. Wzrasta również ilość odpadów, które coraz trudniej zagospodarować w obecnych instalacjach, takie jak odpady o dużej wartości energetycznej. Coraz bardziej widoczny jest deficyt wyspecjalizowanych instalacji do odzysku i unieszkodliwienia odpadów komunalnych, co generuje wzrost kosztów ponoszonych przez mieszkańców. Jednak jest to nie tylko kwestia samych kosztów bezpośredniego zagospodarowania, ale również osiągnięcia odpowiednich poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia, a to już przekłada się na sankcje karne ze strony UE.

W województwie śląskim czynione są już starania od dłuższego czasu, zmierzające do wybudowania instalacji do termicznego przekształcania odpadów komunalnych, jako elementu kompleksowego systemu zagospodarowania odpadów. To rozwiązanie mogłoby pomóc w zahamowaniu gwałtownie wzrastających kosztów zagospodarowania odpadów.

Gmina Radzionków w celu zmniejszenia kosztów zagospodarowania odpadów budowlanych, remontowych, gleby i ziemi pochodzących z gospodarstw domowych wykorzystywała tzw. wyrobisko

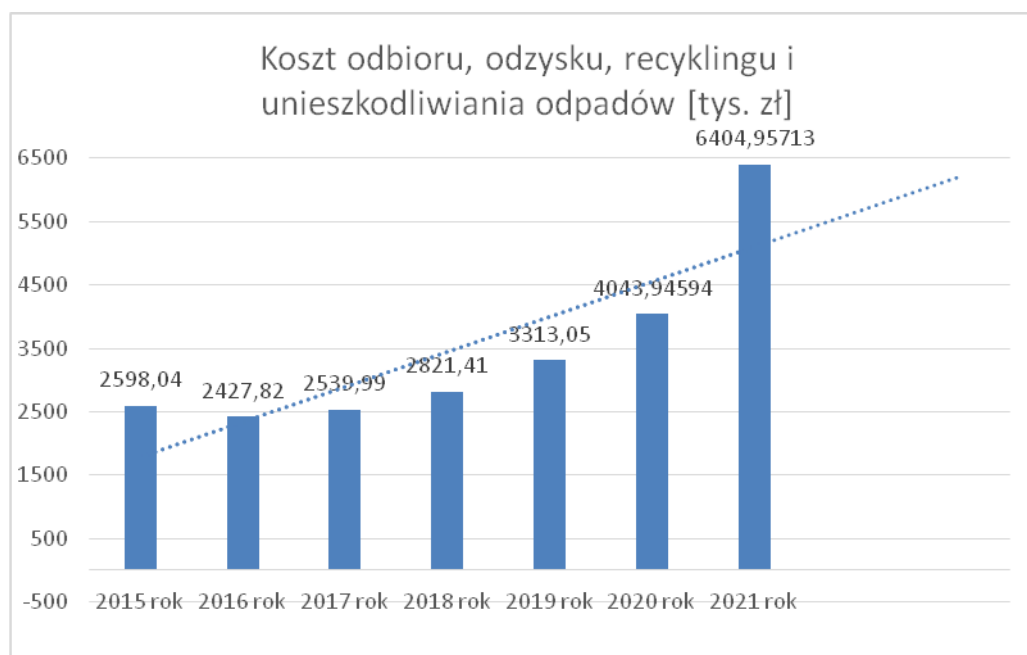
Wapiennik, dla którego uzyskano zezwolenie w zakresie odzysku poza instalacjami od Marszałka Województwa Śląskiego (nr 3711/OS/2018 z dnia 3 grudnia 2018 r. zmienione decyzją nr 1614/OS/2019 z dnia 13 czerwca 2019 r., a następnie zmieniona decyzją nr 3341/OS/2020 z dnia 9 grudnia 2020 r.). Odzysk ten polega na wypełnieniu wyrobiska odpadami budowlanymi oraz ziemią według szczegółowo określonej technologii opisanej w zezwoleniu. W 2021 r. ww. odpady pochodzące z GPSZOK oraz gminnych inwestycji były przekazywane do wyrobiska.

Koszty poniesione w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych w podziale na wpływy, wydatki i nadwyżki z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi

Analiza finansowa poniesionych wydatków i dochodów związanych z systemem gospodarowania odpadami komunalnymi za 2021 r.	Dochody [zł]	Wydatki [zł]
Dochody		
Opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi	4.664.682,09	
Upomnienia za brak opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi	17.596,90	
Usługi dodatkowe w zakresie odbioru odpadów komunalnych	1.092,78	
Odsetki z tytułu nieterminowych wpłat opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi	9.507,69	
Odsetki z tytułu usług dodatkowych w zakresie odpadów poremontowych	12,03	
Wpływy z rozliczeń/zwroty z lat ubiegłych	39.994,34	
Razem	4.732.831,83	
Wydatki		
Obsługa administracyjna systemu gospodarowania odpadami		
Obsługa administracyjna systemu gospodarowania odpadami		311.140,42
Gospodarowanie odpadami komunalnymi w zakresie odbierania, transportu, zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych		
Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych w Gminie Radzionków		4.209.563,75
Utrzymanie Gminnego Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych		
Prowadzenie Gminnego Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych		1.209.597,02
Rozliczenie rekompensaty za 2020 rok w zakresie prowadzenia GPSZOK		667.418,44
Akcje informacyjno-edukacyjne w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi		

Udostępnienie usługi EcoHarmonogram obejmującej m.in. dostęp do aplikacji mobilnej z harmonogramem wywozu odpadów		3.720,00
Opracowanie i druk lokalnego czasopisma Kurier Radzionkowski – publikacja artykułu w zakładce „Miasto ludzi Eko”		3.087,00
Zakup tablicy informacyjnej – zasady obowiązujące na GPSZOK		430,50
Razem		6.404.957,13

Koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w ostatnich latach znacząco wzrastają, co przekłada się na wzrost stawki opłaty dla mieszkańców. W okresie od 2015 r. do 2021 r. kształtowało się to następująco:

W związku z nowelizacją ustawy utrzymania czystości i porządku w gminach z początkiem roku 2021 zmieniony został sposób rozliczenia pomiędzy Gminą, a firmą odbierającą i zagospodarowującą odpady komunalne. Zrezygnowano z rozliczenia za każdą zadeklarowaną w systemie osobę na poczet rozliczenia od każdej odebranej tony odpadów.

Zmiana ta jak widać z powyższego wykresu wygenerowała bardzo duży wzrost kosztów poniesionych przez Gminę. Warto zauważyć, że z kolei system rozliczenia pomiędzy Gminą, a mieszkańcem pozostał bez zmian tj. rozliczenie od każdej zadeklarowanej do systemu osoby.

Przejsie na rozliczenie masowe z operatorem pokazało duże rozbieżności pod względem ilości niektórych rodzajów odbieranych z terenu Gminy odpadów w 2021 roku w porównaniu z latami poprzednimi.

W celu uszczelnienia systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w związku z rosnącymi kosztami odbioru i zagospodarowania odpadów we wrześniu zmianie uległa stawka opłaty

za gospodarowanie odpadami komunalnymi za osobę z 25,00 zł na 33,50 zł (przy prowadzeniu segregacji).

W związku z tym, że w okresie przed podwyższeniem stawki system się nie bilansował przyjęto uchwałę intencyjną w sprawie pokrycia części kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi z dochodów własnych gminy niepochodzących z pobranej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, na co pozwolił art. 6r ust. 2da pkt 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (uchwała XXXV/350/2021). Równocześnie zmieniono uchwałę budżetową na rok 2021 zwiększając wydatki na gospodarkę odpadami komunalnymi o kwotę 799.420,00 zł.

Liczba mieszkańców Gminy Radzionków

Liczba mieszkańców faktycznie zamieszkujących Gminę Radzionków, na dzień 31 grudnia 2021 roku, zgodnie z danymi wynikającymi ze złożonych deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi wyniosła **14.335** osoby, a liczba osób zameldowanych to **15.741** osoby. Różnice pomiędzy ilością osób zameldowanych, a zamieszkałych stanowią osoby, które nie przebywają pod wskazanym adresem w związku z pracą poza granicami kraju czy też nauką na uczelniach wyższych i zamieszkiwaniem w akademikach itp. Jednak różnice te są również efektem braku zgłoszenia faktycznej ilości osób zamieszkujących poszczególne nieruchomości. W związku z tym Gmina nieustannie podejmuje działania edukacyjno-informacyjne oraz wykorzystuje dostępne narzędzia w celu weryfikacji prawidłowej ilości osób faktycznie zamieszkujących poszczególne nieruchomości.

Podjęte działania przez Referat Gospodarki Odpadami i spraw Wodno-Ściekowych w zakresie uszczelnienia systemu:

- Poddano weryfikacji 1274 deklaracje o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, które zostały złożone przez mieszkańców w 2021 roku;
- Zweryfikowano 480 kont założonych na podstawie złożonych deklaracji, pod kątem m.in. urodzonych dzieci, prowadzonej nieselektywnej zbiórki odpadów oraz zgłoszonych rodzin wielodzietnych zamieszkujących daną nieruchomość. Ponadto zweryfikowano 303 konta pod względem potwierdzenia czy nieruchomość jest zamieszkała czy jest pustostanem;
- W związku z brakiem złożenia deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi lub konieczności dokonania wyjaśnień, co do danych zawartych w deklaracjach, skierowano do mieszkańców 90 wezwań celem wyjaśnienia nieścisłości. Przedmiotowe wezwania były poprzedzone akcją informacyjną poprzez skierowanie 113 informacji do podatników, którzy nie prowadzili selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (71 szt.) oraz nie złożyli deklaracji uwzględniającej ulgę dla rodziny wielodzietnej (42 szt.);
- Na podstawie Porozumienia podpisanego z Gminą Świdnik pozyskano bezpłatnie aplikację GovTech, która pozwala na wyszukiwanie nieprawidłowości w deklaracjach „śmieciowych”. Gmina planuje uruchomienie aplikacji po wyjaśnieniu wątpliwości w zakresie przetwarzania przez nią danych osobowych mieszkańców.

Liczba właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1, w imieniu których gmina powinna podjąć działania, o których mowa w art. 6 ust. 6-12 w zakresie obioru odpadów komunalnych

Gmina jest zobowiązana na podstawie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach zorganizować odbieranie odpadów komunalnych w przypadku właścicieli nieruchomości którzy nie są objęci gminnym systemem gospodarowania odpadami, a zarazem też nie zawarli indywidualnie umów w tym zakresie z podmiotami działającymi na jej terenie.

Od 2021 roku Gmina Radzionków wyłączyła nieruchomości niezamieszkałe z systemu gminnego gospodarowania odpadami komunalnymi i w związku z tym właściciele takich nieruchomości byli zobowiązani do ponoszenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi i posiadania umowy na te usługi we własnym zakresie.

Według danych na dzień 31.12.2020 r. z gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi wyłączono 325 nieruchomości niezamieszkałych w związku ze zmianą gminnego systemu. W wyniku przeprowadzonej weryfikacji w 2021 roku, na podstawie sprawozdań przedłożonych przez przedsiębiorców posiadających na terenie Gminy Radzionków wpis do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbioru odpadów komunalnych, potwierdzono zawarcie 325 umów w przedmiotowym zakresie. Weryfikację tę poprzedzono akcją edukacyjno-informacyjną poprzez pisemne zawiadomienie właścicieli nieruchomości niezamieszkałych o zmianie systemu i konieczności podpisania umów indywidualnych i wypełnienia obowiązków wynikających z art. 6 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

W związku z powyższym nie było potrzeby zastosowania procedury związanej z przejściem obowiązku odbioru odpadów komunalnych z terenu nieruchomości niezamieszkałych na podstawie art. 6 ust. 7 ww. ustawy, poprzez wydanie decyzji na tzw. wykonanie zastępcze.

Ilości odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy

Analizę ilości odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie Gminy Radzionków opracowano na podstawie sprawozdań składanych przez przedsiębiorców odbierających odpady komunalne z nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych:

Kody odpadów zgodnie z katalogiem odpadów	Rodzaj odpadu	Ilość odpadów odebranych z nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych [Mg]	Ilość zebranych odpadów komunalnych w GPSZOK [Mg]	Ilość odpadów zebranych w punktach skupu surowców wtórnych [Mg]
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	304,82	25,00	
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	383,43	0,38	
15 01 04	Opakowania z metali	0	0	11,465
15 01 07	Opakowania ze szkła	388,90	3,66	
16 01 03	Zużyte opony	0,52	16,88	
17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	100,52	220,00	
17 01 02	Gruz ceglany	1,50	182,50	
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego	0		
17 02 02	Szkło	0	15,30	
17 03 80	Odpadowa papa	0	89,34	
17 04 07	Mieszanki metali	0		

17 06 04	Materiały izolacyjne inne niż wymienione w 17 06 01 i 17 06 03	0	14,80	
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	0	2,22	
20 01 01	Papier i tektura	0,48		
20 01 02	Szkło	0,30		
20 01 08	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	230,54		
20 01 21*	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć		0,163	
20 01 27*	Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice zawierające substancje niebezpieczne		17,15	
20 01 35*	Sprzęt elektryczny i elektroniczny niebezpieczny		5,23	7,626
20 01 36	Sprzęt elektryczny i elektroniczny		6,22	3,114
20 01 39	Tworzywa sztuczne	47,36		
20 01 40	Metale			155,345
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	1083,00		
20 02 03	Inne odpady nieulegające biodegradacji	74,50		
20 03 01	Nieselegrowane odpady komunalne	4680,24		
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	495,16	532,86	
20 03 99	Odpady komunalne niewymienione w innych podgrupach	119,32		
Suma		7.910,59	1.131,705	177,55
Łącznie		9.219,845		

Ponadto w ramach zbiórki nieprofesjonalnej na terenie Gminy w wyznaczonych punktach, obsługiwanych przez gminnego operatora, zebrano 1,1 Mg przeterminowanych leków (kod odpadu 20 01 32), które zostały poddane procesowi unieszkodliwiania D9 oraz 0,46 Mg baterii i małych akumulatorów (kod odpadu 20 01 34), które zostały poddane procesowi odzysku R12.

Wskaźnik MW_{GUS} (masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca na terenie województwa – zgodnie z aktualnymi danymi publikowanymi przez Główny Urząd Statystyczny) za rok 2020 wynosi 0,395 Mg/a/rok. Przyjmując powyższy wskaźnik szacunkowa ilość wytworzonych w 2021 r. odpadów na terenie Gminy Radzionków przy uwzględnieniu liczby osób zadeklarowanych w systemie (14.335), stanowi 5.662,32 Mg.

W celu porównania ilości odpadów faktycznie wytworzonych (odebranych, zebranych) na terenie Gminy Radzionków w stosunku do wskaźnika MW_{GUS} należy wyłączyć ilości odpadów pochodzących z nieruchomości niezamieszkałych oraz odpady budowlane, opony i wówczas wskaźnik wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca w Gminie Radzionków kształtuje się na poziomie 0,499 Mg/a/rok, co przewyższa wartość przyjętą przez GUS.

Ilości niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i bioodpadów stanowiących odpady komunalne, odbieranych z terenu gminy oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych

W 2021 r. z terenu Gminy Radzionków odebrano i zagospodarowano łącznie

- 4680,24 Mg niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych o kodzie 20 03 01 (nieruchomości zamieszkałe i niezamieszkałe);
- 1.313,54 Mg bioodpadów stanowiących odpady komunalne (ulegające biodegradacji oraz kuchenne);
- 1.489,0011Mg odpadów powstałych po sortowaniu zmieszanych (niesegregowanych) odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania.

Uzyskane poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych

a) Informacja o osiągniętym poziomie recyklingu i przygotowania do ponownego użycia

Ważnym elementem stanowiącym o skuteczności systemu gospodarowania odpadami komunalnymi jest ilość wysegregowanych odpadów, w szczególności odpady z grupy 15 oraz z grupy 20 (z pewnymi wyjątkami) oraz odpady powstałe z przetwarzania odpadów komunalnych (grupa 15 i 20). Do końca roku 2020 zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, gminy były zobowiązane osiągnąć poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia w powyższym zakresie do co najmniej 50% wagowo. Dotychczas poziomy te były osiągnięte przez Gminę Radzionków.

Natomiast począwszy od 2021 r. zmianie uległ sposób obliczania poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia oraz warunki zaliczania masy odpadów komunalnych do masy odpadów komunalnych przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi.

Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych to obecnie stosunek masy odpadów komunalnych przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi do masy wytworzonych odpadów komunalnych (grupa 15 i 20 z pewnymi wyjątkami) według wzoru:

$$P = M_r / M_w * 100\%$$

gdzie:

P – oznacza poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, wyrażony w %,

M_r – oznacza łączną masę odpadów komunalnych przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi, wyrażoną w Mg, do której zalicza się odpady z grupy 15 oraz z grupy 20, z wyjątkiem odpadów o kodach 20 02 02, 20 03 04 i 20 03 06 oraz odpady z przetworzenia odpadów komunalnych z grupy 15 i 20;

M_w – oznacza łączną masę wytworzonych odpadów komunalnych, wyrażoną w Mg.

Wartości uzyskane przez Gminę Radzionków:

$M_r = 1084,2267$ Mg,

$M_w = 8.593,6650$ Mg.

W związku z tym osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych za rok 2021 to 12,62 %, co nie spełnia ustawowego obowiązku 20%.

W związku z tym gmina podjęła postępowanie wyjaśniające w tej kwestii, gdyż zgodnie z umową pomiędzy gminą, a przedsiębiorcą odpowiedzialnym za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych obowiązek za osiągnięcie poziomów spoczywał na przedsiębiorcy.

Aby zachęcić mieszkańców do segregacji odpadów Gmina organizowała w 2021 roku akcję edukacyjno-informacyjną m.in. poprzez:

- umieszczanie artykułów na stronie www.radzionkow.pl/ekologia oraz w Kurierze Radzionkowskim – zakładka ekologiczna,
- rozdysponowywanie właścicielom nieruchomości w okresach półrocznych szczegółowego harmonogramu odbioru odpadów z nieruchomości w tym odpadów zbieranych selektywnie (papier, szkło, tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe, metale, odpady wielkogabarytowe i wielkogabarytowy zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, bioodpady),
- wakacyjna akcja zbiórki baterii i plastikowych zakrętek na cele charytatywne – w zamian dzieci otrzymały gry upominki Eko;
- udostępnianie usługi EcoHarmonogram – mobilnej aplikacji stanowiącej rozbudowany przewodnik po ekoedukacji.

b) Informacja o osiągniętym poziomie recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami, odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne

Łączna masa innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych przygotowanych do ponownego użycia, poddanych recyklingowi i innym procesom odzysku w roku 2021 wyniosła 536,84 Mg. Poprzez co osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych to 100%.

W masie tej zawarte były następujące rodzaje odpadów:

Lp.	Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Masa odpadów [Mg]
1	17 01 02	Gruz ceglany	184,00
2	17 06 04	Materiały izolacyjne inne niż wymienione w 17 06 01 i 17 06 03	14,80
3	17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	320,52
4	17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	2,22
5	17 02 02	Szkło	15,30

c) Informacja o osiągniętym poziomie ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania

Gmina była zobowiązana do ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania do dnia 16 lipca 2020 r. – do nie więcej niż 35% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 roku.

W roku 2021 masa odpadów ulegających biodegradacji zebranych, odebranych i przetworzonych ze strumienia odpadów komunalnych z obszaru gminy przekazanych do składowania wyniosła 265,0016

Mg. W związku z tym osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania dla gminy stanowi 11,93% i spełnia ustawowe wymagania.

Masa odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy przekazanych do termicznego przekształcania oraz stosunek masy odpadów komunalnych przekazanych do termicznego przekształcania do masy odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy

Odpady komunalne wytworzone na terenie gminy, które zostały przekazane do termicznego przekształcania to odpady zebrane w GPSZOK typu farby i lakiery w ilości 17,15 Mg.

W związku z powyższym stosunek masy odpadów komunalnych przekazanych do termicznego przekształcania do masy odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy wynosi 0,002.

Podsumowanie

W 2021 r. łącznie odebrano i zebrano z terenu Gminy Radzionków 9.221,405 Mg odpadów komunalnych, w tym 4.680,24 Mg niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz 1.313,45 biodopady. Usługę odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych z terenu Gminy świadczyła firma REMONDIS Tarnowskie Góry Sp. z o.o. Natomiast GPSZOK był obsługiwany przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. z siedzibą w Radzionkowie.

Gmina Radzionków w 2021 r. uzyskała:

- poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia – 12,62%, gdzie wymagany jest poziom 20% - wszczęto postępowanie wyjaśniające za względu na brak osiągnięcia wymaganego ustawą poziomu;
- poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych – 100%;
- poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania – 11,93%, gdzie dopuszczalny poziom masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania może wynosić do nie więcej niż 35%.

W roku sprawozdawczym prawie 91% mieszkańców (ilość osób z deklaracji w stosunku do ilości osób zameldowanych) zostało objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi. Różnice pomiędzy ilością osób zameldowanych, a zamieszkałych stanowią osoby, które nie przebywają pod wskazanym adresem w związku z pracą poza granicami kraju czy też nauką na uczelniach wyższych i zamieszkiwaniem w akademikach itp. Jednak różnice te są również efektem braku zgłoszenia faktycznej ilości osób zamieszkujących poszczególne nieruchomości. W związku z tym Gmina nieustannie podejmuje działania edukacyjno-informacyjne oraz wykorzystuje dostępne narzędzia w celu weryfikacji prawidłowej ilości osób faktycznie zamieszkujących poszczególne nieruchomości (w tym aplikacja GovTech).

Koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi wzrosły w stosunku do roku poprzedniego o 37%. Największy wpływ na rosnące koszty systemu ma koszt zagospodarowania odpadów komunalnych w istniejących obecnie na rynku instalacjach. W województwie śląskim czynione

są już starania od dłuższego czasu, zmierzające do wybudowania instalacji do termicznego przekształcania odpadów komunalnych, jako elementu kompleksowego systemu zagospodarowania odpadów. To rozwiązanie mogłoby pomóc w zahamowaniu gwałtownie wzrastających kosztów zagospodarowania odpadów.

W 2021 roku zmieniony został sposób rozliczenia pomiędzy gminą, a firmą odbierającą i zagospodarowującą odpady komunalne. Obecne rozliczenie od każdej tony zamiast od każdej osoby zadeklarowanej do systemu wygenerowało duży wzrost kosztów funkcjonowania systemu.

Wzrost ilości odbieranych i zbieranych odpadów komunalnych w gminach to tendencja narastająca już od kilku lat i dotyczy całego kraju. Według raportów Najwyższej Izby Kontroli główną przyczyną wzrostu opłat były problemy ze zbytem, czy też zagospodarowaniem odpadów powstających po procesie mechaniczno-biologicznego ich przetwarzania, w szczególności pozostałości z sortowania oraz paliwo alternatywne.

Raporty Najwyższej Izby Kontroli wskazały na następujące problemy:

- odpady komunalne często są niewłaściwie przetwarzane w instalacjach mechaniczno-biologicznych, gdyż po przejściu przez instalacje odpady nie nadają się do recyklingu i ponownego użycia, co wpływa na wzrost kosztów zagospodarowania odpadów;
- niezgodne z przepisami klasyfikację odpadów przez instalację oraz nieprawidłowości w prowadzeniu ich ewidencji, czego skutkiem były sprawozdania z zakresu gospodarowania odpadami niezgodne ze stanem rzeczywistym;
- odpady powstałe i zagospodarowywane w poszczególnych procesach w instalacjach nie były ważone, a ich masa była jedynie szacowana.

Jak widać z powyższego problem wzrastających kosztów systemów gospodarowania odpadami komunalnymi jest bardzo złożony. Jednak nadzieje na zahamowanie wzrastających kosztów oraz osiągnięcie odpowiednich poziomów recyklingu upatruje się we wpływach z tytułu nadchodzącej rozszerzonej odpowiedzialności producenta oraz w planowanych instalacjach termicznego przekształcania odpadów komunalnych (w zakresie województwa) i innych wyspecjalizowanych instalacjach m.in. do przetworzenia bioodpadów, gdzie zostanie uzyskany produkt finalny w postaci kompostu, a nie ponowny odpad.

Opracowała:

Ewa Łabno
Kierownik Referatu Gospodarki Odpadami
i spraw Wodno-Ściekowych

Zaakceptował:

Bernard Skibiński
Zastępca Burmistrza Miasta Radzionków

Zatwierdził:

Gabriel Tobor
Burmistrz Miasta Radzionków
/podpisano bezpiecznym podpisem elektronicznym/